

ΤΑ ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Είχε θραυδάσει σχεδόν. Ήταν Νοέμβριος. Πικρή και θαραία σκιά κατέβαινε απ' τα χαμηλά σύννεφα του ουρανού επάνω στις ατέγες του φτωχικού χωριού. Πού και πού περνούσε κανένας χωρικός γυρίζοντας ακυφτός απ' το χωράφι και πού και πού καμιά γρηούλα έβγαζε στην πόρτα της και κύταζε ψηλά. Θά χιόνιζε ασφαλώς τη νύχτα. Τα κοράκια πετούσαν χαμηλά. Παθώντας όλα προς το δάσος. Πότε-πότε, άκουγόταν απ' την ταβέρνα κάποια ρωτή μεθυμένου και συνώδευε τα «κρά-κρά» των κορακιών. Ήπειτα πάλι αιγαλιά, έρημιά. Και σέ λίγο, ή νύχτα...

Πέρα απ' τα τελευταία σπιτία του χωριού, μπρός σ' ένα χωράφι με τόν όριζοντα του δάσους του θάθους, ένα σπίτι από χονδρή πέτρα χτισμένο, ψηλό και τετράγωνο, έδειχνε τα τρία πατώματά του, με τα παραθύρα κλειστά και στερεωμένα με χονδρά σιδερα. Η μεγάλη πόρτα του πού έμοιαζε σαν πόρτα μοναστηριού, ήταν κλειστή, άμπαρωμένη, σαν ν' απαγόρευε την έξοδο. Το σπίτι αυτό φαινόταν σαν άκατοίχητο, ή σαν να είχε μέσα κάποιον πού τελείωνε μοναχικά και μουγκά τη ζωή του.

Επάνω απ' την πόρτα, σ' ένα μεγάλο θυρεό από γρανίτη, ήταν σκαλισμένο ένα παλαιό πολεμικό κράνος. Οικόσημο ένδοξο άλλοτε οικογενείας πού έσθθησε ή είχε φύγει. Περασμένη δόξα.

Ο γραμματοκομιστής Νικό, ντυμένος με χονδρή πατατούκα, την οποία έσφιγγε στη μέση του μια δερμάτινη ζώνη, στάθηκε με τόν πάνω σάκκο του στη ράχη, μπρός στην πόρτα αυτή, διάσασε μια στιγμή και κατόπιν γύπησε με τόν μεγάλο σκαλιστό σίδερο πού κρεμόταν εκεί στην άκρη σκουριασμένο. Το σίδερο έβγαλε έναν κρότο θαρύ, θαθύ, πού χανόταν κι' έσθθη οέ κύματα.

Καμιά άπάντησι. Ο γραμματοκομιστής στράφηκε να φύγη. Μά ξαναχτύπησε πάλι.

Κρότος από ελποπάουστα έπάνω σέ πλάκες άκούσθηκε τότε. —Ποιός είναι; ρώτησε μια άγρια φωνή από μέσα.

—Ένώ! Ο δianoμεύς.

Τό ένα φύλλο της πόρτας άνοιξε με άπαισιο τρέξιμο.

Στό άνοιγμα του, φάνηκε μια γρηά. Ήταν πού ψηλή και κρατούσε μια λάμπα. Κάτω από ένα λευκό υιτερό σκουφάκι φαινόταν ένα πρόσωπο όλο κόκκαλα, με μύτη μεγάλη και σανόνι πού έσπετοσε μπροστά. Σ' όνα άδύνατο κι' άδύνατο μέσα σ' ένα γκοϊζό άπλό όφρεμα: Κάτι σαν σκελετός πού διατηρούσε τό σάθθόνό του. Και στό φώς της λάμπας, ή όπτασις αυτή φαινόταν σαν άπομονωμένη, σαν μεγαλειότερη, σαν ύπεροφισική.

Ο Νικό με κάποια οικειότητα, ή

Η ΣΤΡΙΓΓΛΑ

ΤΟΥ ΚΑΤΟΥΛΑ ΜΑΝΤΕΣ

όποια όμως δεν μπορούσε να κρύψει έντελώς την άνησυχ α του, είπε:

—Καλησπέρα, γρηά-Μαγκέ!

—Τί είναι;

—Ένα γράμμα.

—Γιά ποιόν;

—Γιά σένα.

—Όχι.

—Ναι! Ναι!

—Όχι! Κανένας δεν μπορεί να μου γράψη έμένα... Όλοι πέθαναν. Πέθαναν!...

—Όχι κι' εγώ! είπε ό Νικό προσπαθώντας να γλάση.

—Κ' εσύ όπως κ' οι άλλοι. Φύγε. Έδώ φτεροκοπάει ό θάνατος!

—Πάρε τό γράμμα.

—Έλα! Δώστο μου!

Κι' έκλεισε την πόρτα. Ο κρότος άπομακρύνθηκε απ' την είσοδο, τά θήματα άνήχησαν στην πέτρινη σκάλα κ' ύστερα χάθηκαν ψηλά προς τά επάνω πατώματα.

Η γρηά-Μαγκέ ξαναγύρισε ύστερα με άργό θήμα στό ισόγειο, στην κουζίνα. Ήταν ένα μεγάλο σκετεινό δωμάτιο, με λάμψεις από γαλκώματα στους τοίγους και με γωνίες σκετεινές και μυστηριώδεις.

Έβγαλε τη λάμπα επάνω στό τραπέζι, κάθισε κοντά στό σθηνό στό τζάκι και κύταζε τό φάκελλο απ' όλες τις μεριές.

—Απ' τό Παρίσι! μουρούρισε.

Κι' έπειτα πρόσθεσε:

—Είνε τού κυρίου!

Έσχισε τόν φάκελλο, χωρίς να διάζεται πού, με μια άπάθεια φυσική. Μά ενώ διάβαζε,

νά διαζεται πού, με μια άπάθεια άδρη και κατόπιν πού άχρη. Τα κοκκαλιάρικα μέλη τού κορμιού της έτρεμαν. Έκανε τό σταυρό της και σήκωσε τά χέρια της ψηλά. Φαινόταν τόσο ψηλή, τόσο πελωρία, ώστε θά νόμιζε κανένας ότι τά λιπόσαρκα έκείνα χέρια θά έφθαναν στην στέγη. Στά άπλανή μάτια της, στό σφιγμένα χείλη της, σ' όλη τη στάσι της ύπήρχε κάτι σαν κατάρρα και σαν φόθος. Νόμιζε κανένας, ότι είχε έμφανιστή μπροστά της κάποια τρομερή όπτασία. Σταυροκοπήθηκε πάλι, κάθισε και σιγά-σιγά γονάτισε κάτω. Προσευχόταν με τά χέρια μπλεγμένα κάτω απ' τό σανόνι της, ενώ τά χείλη της κοινώντουσαν σπασμοδικά.

Όταν τελείωσε τη θουδή προσευχή της, σηκώθηκε κι' άρχισε να θηματίζει μέσα στην κουζίνα. Η σκιά της την παρακολουθούσε, σαν φάντασμα κι' αυτή ενός άλλου φαντάματος. Κρατούσε τό κεφάλι της ψηλά. Μέσα στις κόγχες τών, τά μάτια της στρεφόντουσαν προς τά επάνω, σαν να άπειθυβούντουσαν σέ κάποιον πού ήταν ψηλά. Συλλογιζόταν και φαινόταν σαν να ζήτοσε σιωπούλη από κάποιον άόρατον. Σταματούσε κάποτε, για να κυττάει τό γράμμα πού είχε πέσει άνοιχτό κάτω στις πλάκες. Ήπειτα άρχιζε να θηματίζει πάλι απ' τόν ένα τοίχο στόν άλλο, με μηχανική κανονικότητα.

Τέλος, με δυνατή φωνή, είπε:

—Άς γίνη!

—Όχι, κανένας δεν μπορεί να μου γράψη. Όλοι πέθαναν!

Και μία φορά που πήρε την απόφαση της, φάνηκε εδωρατιστή-μένη. Χούφτασε τη λάμπα και βγήκε απ' την κουζίνα. Ο κανονικός κρότος που έκαναν τα «στοκαρά» της επάνω στις πλάκες και σ'α πέτρινα σκαλοπάτια, έδειχναν τόν ρυθμό κάποιας αποφασιολογίας. Κουνιόταν σάν αυτόματο, ή γρηά-Μαγκέ.

Στό επάνω πάτωμα ό διάδρομος, στόν όποίο τό φως τής λάμπας μόλις έδινε μιά φωτεινή όμίχλη, χοντόταν στό θάθος. "Εμοιαζε μέσος στό μεγάλο έρμηό σπίτι, σάν δρομάκος νεκροταφείου. "Η γρηά-Μαγκέ προχωρούσε ρυθμικά, χωρίς διαταγμό, σάν φάντασμα που έλλάζε τάφο.

Μπήκε σ' ένα είδος παρεκκλήσιου, όπως φαινόταν απ' τίς εϊκόνας τών άγιών και τών άποστόλων που κρεμόντουσαν στούς τοίχους, κι' από ένα είδος θωμού στό μέσον, άποτελουμένου από ένα τραπέζι σκεπασμένο με λευκό δαντελλένιο σκέπασμα.

"Ήταν κάτι θρησκευτικό και παιδικό συγχρόνως, με τά μικρά τσίλιματά του, με τούς σταυρούς, με τά μαραμμένα άνθη και με τά μυρωδιά τού λιθανίου. Στή μία γωνιά ήταν ένα κρεββάτι. "Εκκλησία λοιπόν και δωμάτιο; "Αλλά τό κρεββάτι αυτό ήταν σκεπασμένο με ένα είδος καλύμματος θωμού κι' επάνω στό μαξιλάρι—μεταξύ ενός σταυρού κι' ενός κλαδιού από θάγια—φαινόταν σάν να κοιμάται μιά μεγάλη κούκλα όμοια με τέλεια γυναίκα.

"Όλα είχαν γύρω κάτι τό παιδικό, και κάτι τό θρησκευτικό συγχρόνως.

"Η γρηά-Μαγκέ γονάτιζε μπρός στόν θωμό—κρεββάτι. Κότταζε με έκστασι τήν κούκλα, με τήν λατρεία με τήν όποια κυττάζουν οι πιστοί τήν προστάτιδα άγία. "Όποιοι τήν ειχε δη πρό όλίγου να άνοιγή τήν πόρτα ή να θηματίζη στήν κουζίνα, δέν θά τήν άναγνώριζε τώρα. Τόσο ήταν διασωρευτική. Χαμογελούσε κυττάζοντας τήν κούκλα και τά κοκκαλιάρικα χαρακτηριστικά τής γινόντουσαν διαρκώς πύο πρυφερά. "Αληθινή μεταμόρφωσι στό μεγάλο εκείνο λιπόσαρκο σώμα, που αίσθανόταν σέ τόση ένταση όλα τά αίσθήματα, τήν άγάπη και τό μένος, τή σκληρότητα και τή συγκίνηση...

II

Στό χωριό, πολύ λίγα πράγματα ήξεραν για τή γρηά, που κατοικούσε σ' αυτό τό σπίτι.

Πρό δυό χρόνια, ήνα άπόγευμα φθινοπωρινό, ειδαν να στασιάζει μπρός στήν πόρτα ένα άμάζι απ' τό όποιο κατέβηκαν ένας νέος και μιά νέα. "Αναγνώρισαν τόν άνδρα, ό όποιος, όταν ήταν παιδί τήν έποχή που έζούσαν ό γονείς του, έπαιζε στούς δρόμους τού χωριού και κατόπιν έφησθετιά, κυνηγούσε στά περιχώρια.

"Έπειτα από μακρά άπουσία έπανερχόταν στό οικογενειακό του άστυ, τό όποιο ό θάνατος τών γονέων του άφησε κενό. Και εκείνη που τόν συνάβουε—τό μάντεψαν—ήταν ή σύζυγός του. Είχαν μαζί των μιά υπέρτρια, ψηλή, άδύνατη, γρηά, με τρόπους άπότομους, ή όποία μόλις κατέβηκε απ' τό άμάζι, πήρε τήν κυρία τής στήν άγκαλιά τής—λές κ' ήταν μαρκό παιδί—και τήν έφερε μέσα στό σπίτι.

Πολύ λίγιο παρατήρησαν, ότι ή κυρία, όχρη κι' άσθενική, φαινόταν σάν άρρωστη που ξέρει πώς είνε καταδικασμένη να πεθάιν. Και γι' αυτό, όλοι σχεδόν στό χωριό χάρηκαν που άνοιξε τό κλεισιμένο εκείνο σπίτι, με τήν έλπίδα ότι οι καινούργιοι κάτοικοί του που ήρθαν, θά σκόρπουν ζωή και χρήμα γύρω των. "Η έλπίδες όμως αυτές τών χωρικών γρήγορα διαψεύσθηκαν. Και κατοικημένο τό σπίτι εκείνο, έμεινε πάλι πένθιμο και θούβο. Τά παράθυρα μισοάνοιγαν όταν ειχε ήλιο έξω, αλλά ενακλιόταν γρήγορα χωρίς να φανούν ούτε ό κύριος, ούτε ή άσθενική κυρία.

Τό πρωτό, ή υπέρτρια πήγαινε να ψωνίσει άλλόγιστη και σιωπηλή, χωρίς να γυρίζη καν τό κεφάλι. Ούτε δεχόταν να μιλήσει με κανένα. Παζάρευε με προσοχή τό κάθε τι κι' έγύριζε σιωπηλή πάλι πίσω. Τό περιέρσιο, οι όποιοι τής πρώτες ήμέρες τήν παρακολουθούσαν, άκουγαν από μακριά τόν κρότο τού σύρτη

τής πόρτας, ή όποια δέν εναίνουε πεία καθ' όλη τήν ήμέρα.

Κάποτε, πρωτό-πρωτό, άκουγόntonσαν κρότοι τροχών στό χωριό. "Ο ένός του θούβου σπιτιού έπήγαινε με τό άμάζι στόν γεωποινικό σταθμό και τό άμάζι γύριζε άδειαν, με τήν ύψηλή ύπέρτρια που ώδηγούσε τό άλογο του.

"Η άπουσίες του κυριου διαρκούσαν λίγο. "Έφερνε πάντα, έπιτορφόντας, κάποιον σωθαρό κύριο αούθηρά ντυμένο και με ροκέτια παρασήμου στήν κοιμβόχη του. "Ιατρόν, ίσως. "Ο έπισκέπτης αυτός, κατά κανόνα έφευγε τό ίδιο θράβυ.

Στό χωριό διαδόθηκε, τέλος, ότι ή νεαρή κυρία ήταν άρρωστη, ότι έξ αιτίας τής άσθενείας τής τήν έφεραν εκεί στήν έξοχή, ότι ειχε ανάγκη καθαρού άέρος κι' ότι δέν ειχε πολλή άκόμη ζωή. Κ' ή σήμες αυτές θεσπαώθηκαν απ' τό γεγονός, ότι ό παπάς άρχισε να πηγαίνει στό σπίτι διαρκώς συχότερα και στό τέλος μάλιστα καθημερινώς. "Όταν έφευγε, άπαντούσε στίς έρωτησεις τών χωρικών, κουνώντας άπελπιστικά τό κεφάλι του. Κι' ένα θράβυ, άκούσθηκαν άξάφνα στό κλειστό σπίτι άγριες φωνές, σάν θηριο τό όποιο πλήγωσαν, κάτι παρόμοιο με παρατεταμένον κι' άγριον γογγυμό.

"Όλοι κατάλαβαν ότι ή υπέρτρια θρηδούσε τήν κυρία τής, που ψυχοραγούσε ή που ειχε πεθάινει πεία. Κ' ό χωρικοί άκούγαν τίς φωνές αυτές έως τό πρωτό κι' ανατριχιάζαν.

Τήν έπομένη έγινε ή κηδεία. "Ο σούζυγος κι' ή υπέρτρια άκολουθούσαν πίσω απ'τό φέρετρο. "Έπειτα έρχόντουσαν οι χωρικοί. "Έκενος ειχε σκυμμένο τό κεφάλι και κρατούσε τό μαντήλι στό μάτια του, ενώ τό στήθος του άνατιναζόταν από λυγμούς. "Η υπέρτρια δίως, με τό κεφάλι τής ύψηλά, με τά μάτια στεγνά και με τά χείλη τής σφιγμένα σάν σέ μισοχαμόγελο τρελλής, ήταν άπασις. "Αν έβγαινε τή στιγμή εκείνη, καμιά φωνή απ' τά σφιγμένα χείλη τής, άσφαλώς θά ήταν πολύ πύο άγρια απ' τό ούρλιασμα που άκούγεται όλη νύχτα.

"Όταν τό γώμα άντήχησε επάνω στό έξόλινο φέρετρο, όταν οι χωρικοί έφυγαν, ό κύριος με τήν υπέρτρια θλιμμένοι, γύρισαν κοντά ό ένας στόν άλλον στό σπίτι, χωρίς να μιλούν. "Όταν έθωσαν μπρός στήν πόρτα, εκείνος δέν μπήκε μέσα στό σπίτι του. "Έξακολούθησε να προχωρή δες τό σταθμό τού σιδησοδούμου.

"Έφευγε απ' τό πένθιμο σπίτι. Μά ή γρηά μπήκε μέσα και δέν ενασβήθηκε πεία. "Ενα γρόνο τώρα, δέν τήν ειδαν να βγί. Θά ειχε θέθαια τρόφιμα στό σπίτι από πρίν. Και τά παράθυρα έμειναν κλειστά, όπως τά μάτια τής νεκρός που κοιούταν εκεί κάτω, πίσω απ' τό λώσο και μέσα στό μικρό κοιμητήριο τού χωριού.

Στίς άρχές-άρχές, γυναικοδύλες τό χωριό ήρθαν και χτύπησαν τήν κλειστή πόρτα. Κ' ή πόρτα άνοιξε. "Αλλά ή όμη-

ρέτρια, όρθη στό άνοιγμα, έκανε μιά τόσο τρομερή χειρονομία, ώστε και ή πύο περιέργες άκόμη γρήγορα άπομακρύνθηκαν και τήν άφησαν ήσυχή στό μόνωσί τής. "Από καιρού σέ καιρό, έρχόταν σέ μερικους ή ιδέα, πώς θά ειχε πεθάινει κεί μέσα, απ' τήν πείνα ή απ' τή θλίψη.

Γινόταν τότε σκέψις να σπάσουν τήν πόρτα, άφού ειδοποιούσαν πρώτα τόν δήμαρχο και τούς γαιοφύλακες. Μά όχι. "Η γρηά, ή ψυλόλιγη Μαγκέ, ζούσε. Κάποτε-κάποτε φαινόταν και λίγο φως απ' τά κλεισιμένα παραθύροφυλλα.

Τι έκανε λοιπόν μέσα στήν τόση μοναξιά τής; Πώς περνούσε τόν καιρό τής; Τι σκεπτόταν; "Η παρουσία εκεί τής γρηάς έγινε στά τελευταία για όλους αιτία φόβου κι' άνησυχας. Χωρίς να τό θέλουν, τή συλλογιζόντουσαν. "Η ζωντανή εκείνη που δέν άκούγεται, φόβιζε περισσότερο από έναν πεθαμμένο!

***

"Ήταν ή έπομένη τής ήμέρας, κατά τήν όποία ή γρηά-Μαγκέ έλασε τό γράμμα απ' τό Παρίσι, τό γράμμα εκείνο τού Κυριου τής. "Αγριος γιονοστρόβιλος ειχε σκορπίσει τά σύνεφα. "Ο ούρανός ήταν γαλάσιος, γαλασιόφωνος στό μισόβραμιο, σάν παγωμένος, με τίς αναλαμπές τών αστρών ζωηρές.

Μιά άμαξοστοιχία έτρεχε μέσα στό σκοτάδι. Κάπου-κάπου ε-

"Ο κύριος κι' ή υπέρτρια γύρισαν στό σπίτι, ό ένας κοντά στόν άλλον, θλιμμένοι...

νας φανός τῆς γραμμῆς τύχαινε νά ρίχνῃ μιά κοκκινωπὴ ἀνταύγεια μέσα στό θαγόνι, ὅπου κοιμώταν ἡ κυρία Σουζάνα ντὲ Νορθαζὺ μὲ τὸ κεφάλι τῆς ἀκουμπισμένον στὸ στήθος τοῦ συζύγου της καὶ μὲ τὸ στόμα τῆς κάτω μισανοιχτό. Ἐπειτὰ τὸ φῶς χάσταν καὶ τὸ διαμέρισμα τοῦ θαγονίου μόλις φωτιζόταν πρὸς ἀγὰν, ἀπ' τὸ σκεπασμένον λυχναρί τῆς λάμπας ποὺ ἦταν στὴν ὁροφή.

Μέσα τὸν ὠχρὸ, στὸ γλυκὸ καὶ μυστηριώδες αὐτὸ μισφῶτο, τὸ πρόσωπο τῆς νεαρῆς γυναίκας παρουσαζε πῶς γαλήνια ἀσπράδα, μὲ τὸ ἐλαφρὰ ρόδινο τῶν χειλιῶν της καὶ μὲ τὸ ἐπίσης ἐλαφρὰ χρυσοῦ τῶν μαλλιών της. Τὰ κλειστά θλέφαρά της φαινόντουσαν ὡς νάπαιρναν μιά γαλάνη ἀπόχρωσι ἀπ' τὶς ἀόρατες κόρες τῶν γαλαζίνων ματιῶν της.

Ἡ Σουζάνα ἢ Σουζέτ—γιατὶ τὸ χαιδευτικὸ αὐτὸ ὄνομα ταίριαζε περισσότερο στὴν παιδικὴ χάρι της, τὴν ὁποία διατηροῦσε ἀκόμη, ἀν κ' ἦταν παντρεμένη μόλις πρὸς ἄλλων ἡνῶν—κοιμῶταν ἡσυχά, μὲ τὸ ἥμερο χαμόγελο τῆς νεότητος, μὲ τὴν ἀπόλυτὴ γαλήνη τῆς εὐτυχίας της.

Σκυβόντας ἐπάνω της ὁ Ἔδμος ντὲ Νορθαζὺ, τὴν κούταζε μὲ λατρεία καὶ μὲ συγκίνησι...

Ἦταν ἕνας ἀνόσως ἡλικίας τριανταπέντε ἔτων, μάλλον ἀδύνατος, καὶ ρωμολέος. Τὸ μελαγχολικὸν πρόσωπο τοῦ εἶχε ἀρρενωπὴ ἔκφρασι, μὲ πυκνὰ φρύδια κί' ἀγρία μουστακία ποῦ εἶχαν κἀτὶ τὸ ἀπότομο. Τὰ μάτια τοῦ ἦσαν κατάμυα καὶ χιόμενα στίς κόγχες κ' ἡ μύτη τοῦ λίγο μεγάλη, ἑξεπειταχτή, μὲ ἀπότομὴν καμπύρα, ποῦ τοῦ εἶδνε στὸ πρόσωπο ἕνα ὕψος γόητος μελοδραματικοῦ. Θὰ φαινόνταν ἀπαίσιος, ἀν τὸν χαμόγελό του, οἱ τρόποι του ὡς κοσμικοῦ κυρίου κ' ἡ συμπεριφορὰ του γενικὰ δὲν μετρίαζαν κάτωσ τὴν ἐντύπωσι, δίνοντάς του τὴν ἐμφάνισι μιάς ἐνδιαφερούσης φυσιογνωμίας.

Ἐπειτα, ἐκεῖνο τὸ θρόαδύ, μὲ τὸ νὰ κутτάζῃ κοιμισμένη τὴ γυναίκα του, ἕνα πλάσμα τόσο λεπτό καὶ τόσο ὄμορφο, καὶ νὰ τὴ λυκνίζῃ στὴν ἀγκαλιά του, εἶδνε στὴν ὄψι τοῦ μὴ περιπαθῆ γλυκύτητα. Ἀγρυπνώντας ἐπάνω της φαινόνταν ἄν ἀρπαχτικὸ ποῦλι, ποῦ εἶχε ὡστόσο καλωσύνη μέσα του.

Λατρεύοντουσαν θερμὰ κ' οἱ δύο τους. Ἡ ζωὴ τους εἶχαν ἐνωθῆ σὲ ἕναν ὀνειναιὸν ὄλησ τρυφερότητος ποῦ εἶχε ἡ ἀθάωτης κ' ὄλησ τῆς ἀγάπης ποῦ εἶχε ἡ δύναμις. Μικρούλα κ' εὐαίσθητες ψυχῆς ἐκείνη, ὄνιωνόνταν πρὸς τὴ δικὴ τοῦ ψυχῆ, ἡ ὁποία, ἀγέρωχη καὶ δυνατὴ ἔγερνε πρὸς αὐτή. Λατρεύοντουσαν ἡσυχά, ὡς μὴ ὄρατα ἡμέρα ποῦ δὲν εἶχε δειλινό. Δὲν πίστευαν κἀν στὸ θάνατο...

Τὸν θάνατο ἄλλωστε ἡ Σουζέτ, δὲν τὸν εἶχε δὴ ποτέ. Τὸν ἤξερε ἀπὸ ὅσα εἶχε ἀκούσει, ἀπὸ ὅσα διαβάσει κανένας στὰ θιβλῖα, κ' ἀπ' τὸ θέαμα τῆς πομπῆς τῶν κηδεῖων. Ἀλλὰ ἀπ' τὴ νεότητά της δὲν εἶχε περάσει ἡ σκιά τῆς ἀναμνήσεως αὐτῆς: Ἐνὸς δηλαδὴ ὠχρῶσ προσώπου, μὲ τὰ χεῖλι τοῦ ὠχρὰ ἐπίσης, ποῦ δὲν θὰ ἐπαναφίλοσνον πειὰ καὶ μὲ χέρια ὡς ἀπὸ ἐλεφαντόδοντο, ἀκίνητα, ποῦ δὲν θὰ χαιδέιμον πειά...

Ὅταν ὁ πατέρας της, ὁ μαρκήσιος ντὲ Ἀλμπὸν πέθανε στὸν πύργο τοῦ τῆς Πικαρδίας, ὅπου εἶχε ἀποσυρθῆ μόλις χήρως, ἡ Σουζέτ ἦταν μικρὴ καὶ δὲν εἶχε συνείδησι τῶν πραγμάτων. Γι' αὐτὸ, ἡ ψυχῆ της ἦταν διαωγῆς κ' ἀσκιαστῆ, ὡς ἀνοιξιὰτικῆ χαρῶντῃ.

Μόλις ἔμεινε ὀρφανὴ ἡ Σουζέτ, ἀτάληθε στὸ Παρίσι, σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφασι τοῦ οικογενειακοῦ συμβουλίου, κοντὰ στὴ μὴνι συγγενῆ τῆς δεσποινίδα Ἰσαυρίνα ντ' Ἀβελάν, ἀνεψιὰ τοῦ μαρκησιῦ. Ἦταν ἕνα περίεργον πλάσμα ἡ ἐξαδέλφη αὐτῆ, μικροκαμωμένη, παχουλή, γελαστή, φλόωρη. Σὲ ἡλικία τριαντατριῶν ἔτων, ἀπόφασια νὰ γερῶσι. Δὲν ἤθελε νὰ παντρευθῆ κ' ἔμεινε γρήγορα γεροντοκόρη. Κάποια νεανικὴ ἱστορία τὴν εἶχε ὀθῆσι στὴν ἀπόφασι τῆς αὐτῆ, καὶ μετὰ τὸν θάνατο τοῦ πατρὸς της—ἐνὸς γεροσυταγματάρχη ἀλκοολικοῦ—πῆγε στὸ Παρίσι νὰ μείνῃ, μόνῃ της, γεματὴ θάρρος κ' ἀϊτοπεπιθῶσι.

Δὲν εἶχε μαζί της παρὰ δύο ὑπηρετρίες κ' ἕναν ὑπρέτη, τῶσ ὁποίους εἶχε φέρι ἀπ' τὴν ἐπαρχία. Καὶ δὲν στενοχωροῦθη καθόλου. Ἀρκεὶ νὰ κутτοῦσε στὸν καθρέφτη, γιὰ νὰ δῆ μέσα στὸ γυαλὶ τοῦ τοῦ εὐθυμώτερο κορίτσι τοῦ κόσμου. Ἐπειτὰ εἶχε τῶσες ἀσχολίες: Τρελλαιώνταν νὰ τρέχῃ στὰ ἐμπορικὰ καὶ ν' ἀγοράζῃ ἕνα σωρὸ πολὺχρωμα μεταξωτὰ καὶ κορδέλλες,

τὰ ὁποία σκόρπιζε δῶ κ' ἐκεῖ στὸ μικρὸ κομψὸ μέγαρό της, μὲ τὴ μεγάλη πλοοσία ἐσέρρας.

Μέσα στὴν εἴερα αὐτή, στὸ θερμοκήπιό της αἰτό, εἶχε πάμπολλα ὄρατα ἀνθη καὶ πάμπολλα ὄμορφα ποῦλια. Κ' ἡ ὄρατα ζῶσες ὡς ποῦλακι, πεταχτὴ κ' εὐθουμὴ μέσα στὸν ὄμορφο αὐτὸν κόσμο, εὐχαριστήμενη ἀπ' τὴ ζωὴ της.

Ἡ Σουζέτ στὸ στίτι τῆς ἐξαδέλφης Ἰσαυρίνας ἦταν κ' αὐτὴ ἕνα παραπανιστὸ ποῦλι. Ἡ ὄρατα αὐτὴς ὄπαρσις, ἡ μὴ ποῦ δὲν ἤξερε τίποτε κ' ἡ ἄλλη ποῦ εἶχε κίόλας λημονήσσι δ' ἡ εἶχε γιὰ μὴ στίγιμ, συνεννήθησαν ἀμέσως μεαδὺ τους. Δυὸ καρδιές, δυὸ σκέψης, δυὸ ψυχῆς στὸ ἴδιο ἐπίπεδο, τὸ πενταετὸς ἐκείνου κοριτῶσι κ' ἡ πρώιμη γεροντοκόρη: Ἡ Σουζέτ κ' ἡ Ἰσαυρίνα!

Ἡ σοβαρώτερη ἦταν ἡ Σουζέτ. Ἡ Ἰσαυρίνα, ποῦ δὲν σκεπτόταν ποτέ, τῆς ἔλεγε κάποτε:

—Γιὰ τίς μου! Τί σκέπτεσαι;
—Γιὰτὶ ἡ μὴ αἰσθάνονταν ἀπὸ ἐνστικτο, δτι μόλις τῶρα ἔμπαυε στὴ ζωῆ, ἐνὼ ἡ ἄλλη εἶχε βῆ ἀπ' τὴ ζωῆ γιὰ πάντα...

Ὅτε γιὰ μὴ στίγιμ δὲν εἶνε σκέψης νὰ στείλουν τὴ Σουζέτ εἰς μοναστήρι ἢ εἰς παρθενναγωγεῖο. Ἐφεραν στὸ μέγαρό μὴ παιδαγωγὸ καὶ καθηγητῶσι. Ἡ ὄρατα μεγάλως ἐτι: ὡς ἕνα θερμοκήπιο λατρείας, ἀνοιχτῆς καρδιάς καὶ καλωσύνης.

Ὅτῶσο, σὲ ἡλικία δεκαπέντε ἔτων μελαγχολοῦσε κάποτε, καὶ θυβιζόταν σὲ ρεμβασομῶσι. Ἀπ' τὰ μάτια της ἔβγαίνε κάπου-κάπου ἕνα βλέμμα λυπημένον, ὡς στεναγμῶσι. Τῆς συνέβαινε νὰ ἀκῆπτεται, δτι θὰ ἤθελε νὰ μιλά καὶ μὲ ἄλλα πρόσωπα, ἐκτὸς τῶν ὑπηρετιῶν καὶ τοῦ ὑπρέτου. Τὸ νὰ πηγαίνῃ στὰ ἐμπορικὰ μέσα στὸ πῆθος, δὲν σήμαινε δτι ἔθλεπε καὶ κῆμο. Θὰ τῆς ἦταν εὐχάριτο νὰ ἔχῃ φῶλες, νὰ χορεύῃ ὄπως καὶ τὰ ἄλλα κορίτσια, νὰ πηγαίνῃ στὸ θέατρο, νὰ ταξιδεύῃ. Εὐρίσκει πειὰ κάτωσ μονότονον τὸ κελῶμα τῶν ποῦλιων.

Ἡ Ἰσαυρίνα, ἡ ὁποία δὲν ἦταν πεισιωτῶρα, δέχτηκε ἡθῶσικὰ νὰ τὴ διασκεδῶσι διαφορετικὰ. Δέχτηκαν ἐπισκέψεις, ἐδῶσαν νεανικοῦς χοροῦσι, πῆγαν στὰ θέατρα καὶ εἰς συναλλίεις. Κί' ἂν συνέβαινε κάποτε νὰ γίνῃ κατακόκκινῃ ἡ Σουζέτ, καὶ κατόπιν ὠχρῆ ἀπὸ κάποια ἀόριστῃ συγκίνησι, ἡ ἐξαδέλφη Ἰσαυρίνα οὐδέποτε σκέφτηκε δτι ἡ μικρὴ μπουσοῦσε νὰ εἶνε ὁμοία μὲ τὰ ἄλλα κορίτσια ποῦ πλησιάζον τὴν εἴρα τοῦ γάμου τους: Εἶχε λημονήσσι τὴ δικὴ τῆς ἱστορία.

Ἀλλῶστε ἡ Σουζέτ στάνια ἔδειχνε τὴν ταραχῆ, ἡ ὁποία μποροῦσε νὰ προκαλέσῃ τὶς ἀνησυχίεις μιάς φιλόστοργης μητέρας. Ἦταν ἀκόμη παιδάκι. Γελοῦσε διαρκῶσι.

Μιὰ φορὰ ὡτῶσο, ἡ Σουζέτ φοβήθηκε.
Ἐτρεγε ἕνα πρῶτὸ μὲ τὰ πόδια γυναικ, ἐπάνω στὴν ἀμμουδιά μιάς λουτροπόλεως τῆς Βρετανίας, ἐνδὲ ἀπὸ κάποια ἀπόστασι τὴν ἀκολουθοῦσε ἡ ἐξαδέλφη της, προσπαθῶντας νὰ τὴ φτάσῃ μὲ κόπο ἐξ αἰτίας τῆς ἀσκαρίας της.

—Ἐγὼ φταῶ... εἶπε ἡ νέα. Δὲν πρόσεχα... Ἐτρεχα...
Ἐξαδέλφη της, προσπαθῶντας νὰ τὴ φτάσῃ μὲ κόπο ἐξ αἰτίας τῆς ἀσκαρίας της.
—Ἄ! ἔκανε ἔξαφνα.

Δὲν εἶχε χτυπήσει. Ἀλλὰ τρώμαζε καὶ ντράπηκε συγχρόνως, διότι ἔξαφνα εἶχε πέσει ἐπάνω στὸ στήθος ἐνὸς ἀγνώστου, ποῦ εἶχε προβάλει ἀπ' τὴν καμῆτὴ ἐνὸς θρόγου. Κί' ὅταν ὄστερα ἀπὸ ἕνα θαθὸν βλέμμα, τὸ ὁποῖο ἐνοιῶσε προσηλαμένο ἐπάνω της, ὁ ἀγνωστος ζήτησε συγγῶμην, ἡ Σουζέτ δὲν ἤσῶγασε. Ἀντίθετα, ἐνοιῶσε μεγαλείτερη ταραχῆ ἐξ αἰτίας τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου ἐκείνου, μιάς φωνῆς σοβαρῆς, ἡ ὁποία εἶχε ποῦ ὄλη τὴν ἀδρότητα της κατὶ τὸ ἐπιτακτικὸ, τὸ ἀπότομο σκεδόν.

—Ἐγὼ μάλλον φταῶ! εἶπε. Ἐτρεχα... Δὲν πρόσεξα...
Ἡ νέα τὸλυμπε νὰ σηκῶσ τὰ θλέφαρά της ἐπάνω του καὶ ὡσπῶσε αἰσῶσις. Ἀλλὰ ναί!... Ἦταν τρομαγτικῶσι, μὲ τὰ μαλλιά του τὰ τόσο μαῦρα καὶ τὸ δέριμα του τὸ τόσο ὠχρὸ, καὶ μὲ τὰ μάτια τοῦ ποῦ μέσα του ἔκαινε σκοτεινὴ φλόγα.

Εὐτυχῶσι, ἡ ἐξαδέλφη της Ἰσαυρίνα ἔστασε κ' ἡ Σουζέτ μὲ παλινῶσι στὴν καρδιά της ρίχτηκε στὴν ἀγκαλιά τῆς γεροντοκόρης. ἐνὸς ἡ διαβάτης ἀπομακρυνόνταν ὄστερα ἀπὸ ἕνα ἀπλό χαιρετισμῶ.

—Λοιπόν: Τί συνέβη, μικρούλα μου; τὴ ρῶτησε ἡ Ἰσαυρίνα.
Ἡ Σουζέτ διηγῆθηκε τὸ συμβῆν μὲ ἐλαφροῦσι τιναγμῶσι φόβου.

(Ἀκολουθεῖ)

—Ἐγὼ φταῶ... εἶπε ἡ νέα. Δὲν πρόσεχα... Ἐτρεχα...